

Kirjastojen yhteisten palvelujen ohjauksen uudistaminen

Annu Jauhiainen

Kirjastoverkkopäivät 23.10.2012

Kansalliskirjasto Kirjastoverkkopalvelut

- Johtaminen
- Talous
- Viestintä
- Koulutus
- Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto
- Palvelu- ja asiakaskyselyt

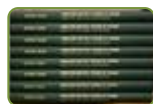
Verkkoaineistojen hankinta

Kansallinen digitaalinen kirjasto

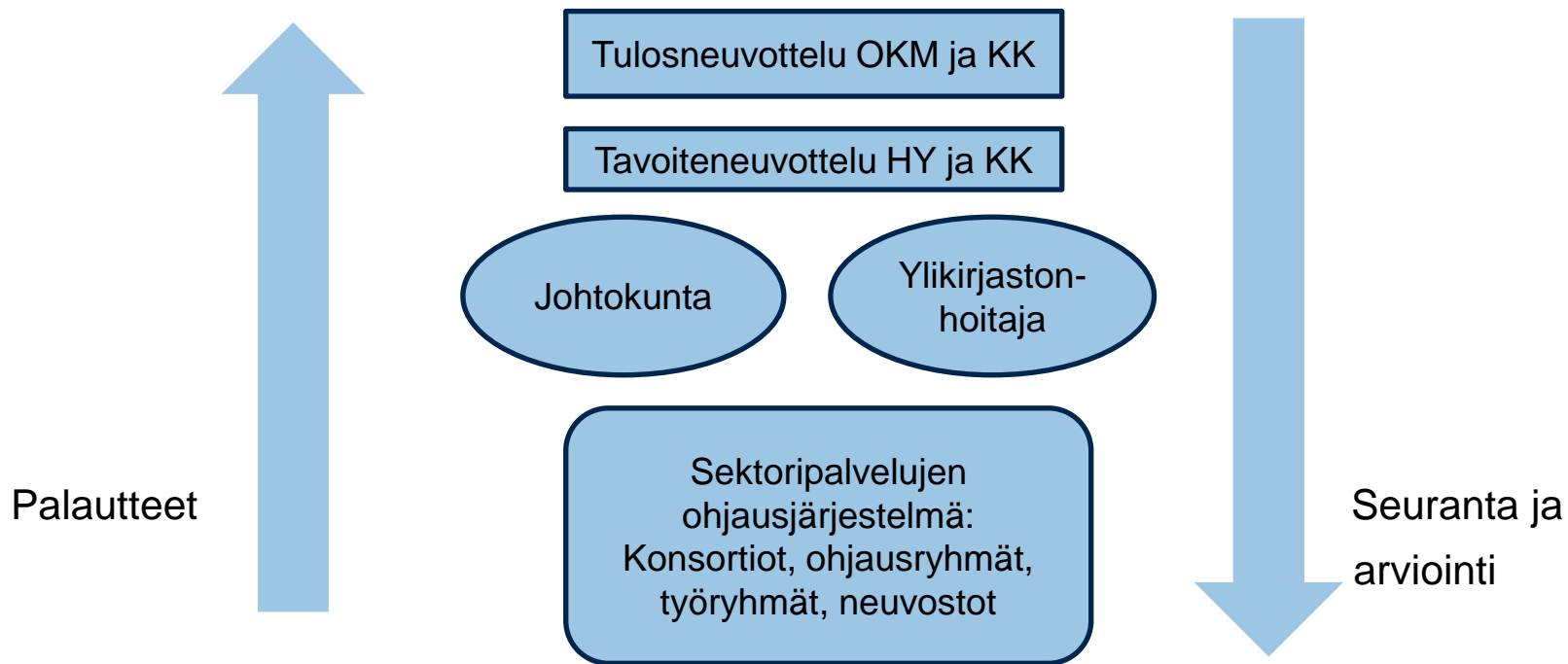
Kirjastojärjestelmät ja tietokannat

Julkaisuarkistopalvelut

Yhteisten, keskitetysti rahoitettujen palvelujen ohjaus

Lähtökohta (1/2)

- Nykyiset ohjausjärjestelmät palvelukohtaisia
 - Verkkoaineiston hankinta + Nelli:
 - FinELib-ohjausryhmä ja –konsortioyhmä (asettaja: KK:n johtokunta)
 - Voyager-kirjastojärjestelmä:
 - Linnea2-konsortion yleiskokous ja sen ohjausryhmä (asettaja: Linnea-kirjastot ja -konsortion yleiskokous)
 - AMKIT-konsortion Voyager-ohjausryhmä (asettaja: AMKIT-konsortio)
 - KITT-yhteistilasto + palvelu- ja asiakaskyselyt
 - Vaikuttavuudenarviointiryhmä (asettaja: KK:n johtokunta)
 - Theseus-julkaisuarkistot
 - Theseus: ohjausryhmä (asettaja: AMKIT-konsortio)
 - KDK-asiakasliittymä
 - KDK-johtoryhmä ja –ohjausryhmä (asettaja: OKM)
 - KDK-konsortioyhmä (asettaja: KK:n johtokunta)

Lähtökohta (2/2)

- Palvelut ilman ohjausryhmää
 - Linda / Kansallinen metatietovaranto
 - Arto
 - Doria / Dspace
 - VESA-infrastrukturi
 - URN-infrastrukturi

Palvelujen ohjauksen uudistamisen tavoitteet

- Päätöksenteon selkeyttäminen
 - Hallinnollinen päätöksenteko vs. palvelujen ohjaus
- Roolien selkeyttäminen: ohjausryhmän ja sen jäsenten tehtävät
- Parempi koordinaointi palvelujen kesken
- Läpinäkyvyyden lisääntyminen
- Kirjastoverkko tuntee paremmin yhteisten palveluiden vaikutuskanavat
- Yhteistyömuotojen, vuorovaikutuksen ja luottamuksen kehittäminen

Uudistamisprosessi

- Nykytilan analyysi
 - Keskusteluja kirjastoverkon edustajien kanssa
 - Nykytilan kartoitus webbikyselyllä ohjausryhmien jäsenille
 - Sektorineuvostojen työvaliokunnat/johtoryhmät
 - Linnea2-ohjausryhmä
 - FinELib-ohjausryhmä ja –konsortior ryhmä
 - Vaikuttavuudenarviointiryhmä
 - Nykytilan analyysi kyselyn pohjalta, kehittämistarpeiden määrittely
 - KVP:n sisäiset työpajat
 - Nykytilan analyysin ja muutosehdotusten esittely kirjastoille
- Uuden toimintamallin työstäminen yhdessä kirjastojen kanssa
 - Sektoreiden puheenjohtajat, ohjausryhmät

Yleiskatsaus webbikyselyn tuloksiin

- Kysely jakautui 3 alueeseen
 - Asiakaslähtöisyys
 - Yhteistyömallit
 - Ohjausryhmien rooli ja tehtävät
 - Kyselyn vastaajat arvioivat olevansa nykytilassa **tyytyväisimpiä** ohjausryhmän tehtäviin ja sisällöllisiin asioihin
 - Ja **tyytymättömmimpiä** toimintatavan asiakaslähtöisyyteen ja vuorovaikutusmahdollisuuksiin
- > muutosta toivotaan toimintatapoihin enemmän kuin rakenteisiin
- Aikataulu:
 - 2012 toimintatapojen kehittäminen saadun palautteen perusteella
 - 2013 muutokset rakenteissa

Luonnos uudeksi ohjausjärjestelmäksi

Ohjausryhmät:

Verkkoaineiston
hankinta

Tiedonhallinta

KDK

ONKI?

Asiantuntijaryhmät:

Vaikuttavuus

Teknologia (ml.
standardit, OS,
URN)

Käytettävyys

Kokonaisarkki-
tehtuuri

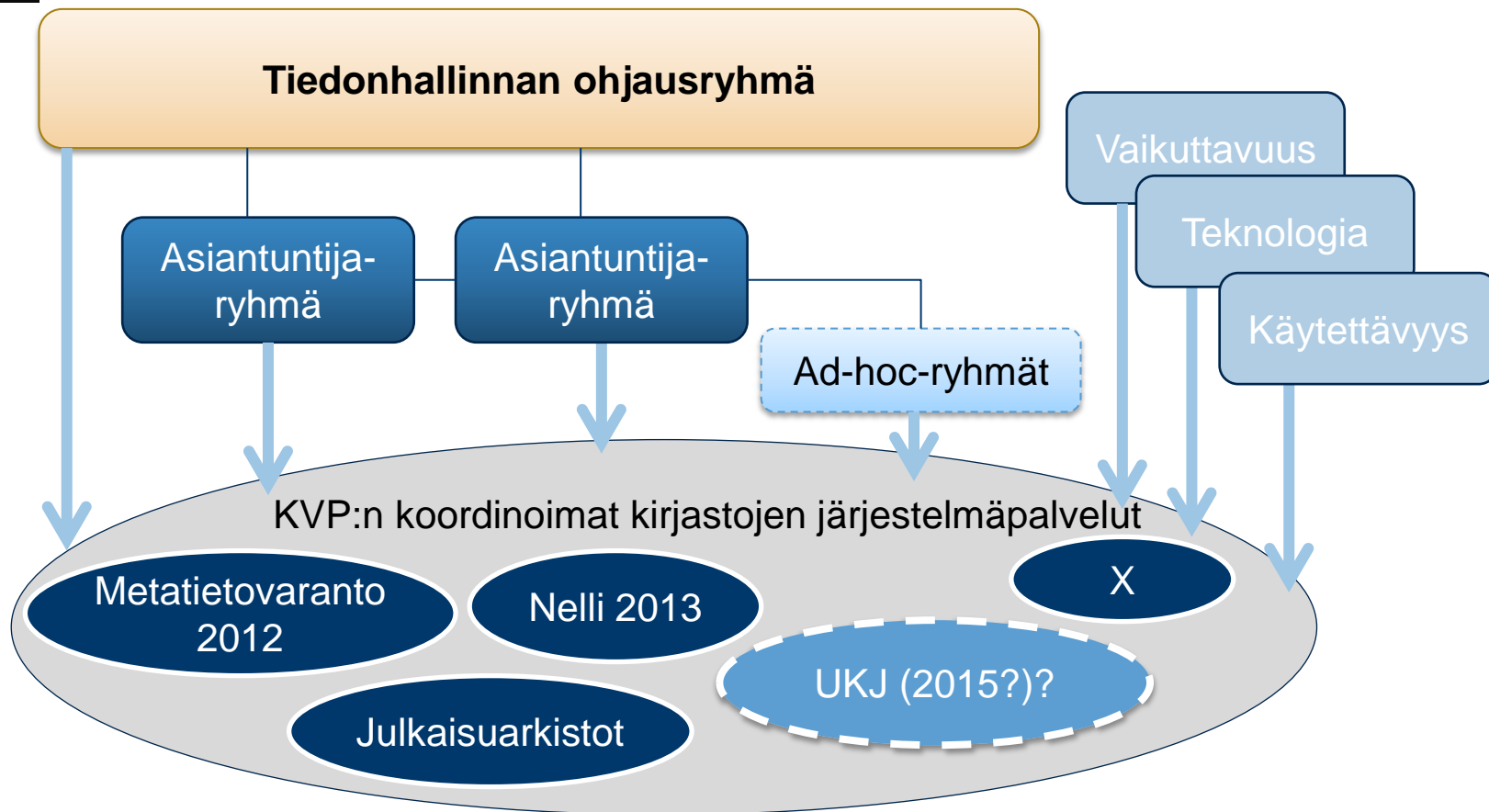
Mikä muuttuu?

- Uusi ohjausryhmä: Tiedonhallinnan ohjausryhmä
 - Ohjaa useita palveluita -> parempi koordinointi
- FinELib: yksi ohjausryhmä nykyisten kahden asemasta
- Nelli siirtyy FinELibistä Tiedonhallinnan ohjausryhmän alle
- Vaikuttavuuden arviointiryhmän status: asiantuntijaryhmä
- Uusia asiantuntijaryhmiä
- Ohjausryhmien ja asiantuntijaryhmien välisen yhteistyön vahvistaminen

Verkkoaineiston hankinta (FinELib)

- Yksi ohjausryhmä nykyisten kahden asemasta
 - Ohjausryhmä ja konsortior ryhmä yhdistetään; kokoonpanoa tarkistetaan
 - FinELib-palveluyksikkö tekee esityksen uudesta ohjausryhmästä nykyiselle ohjausryhmälle
- Nelli siirtyy Tiedonhallinnan ohjausryhmän ohjauksen alle

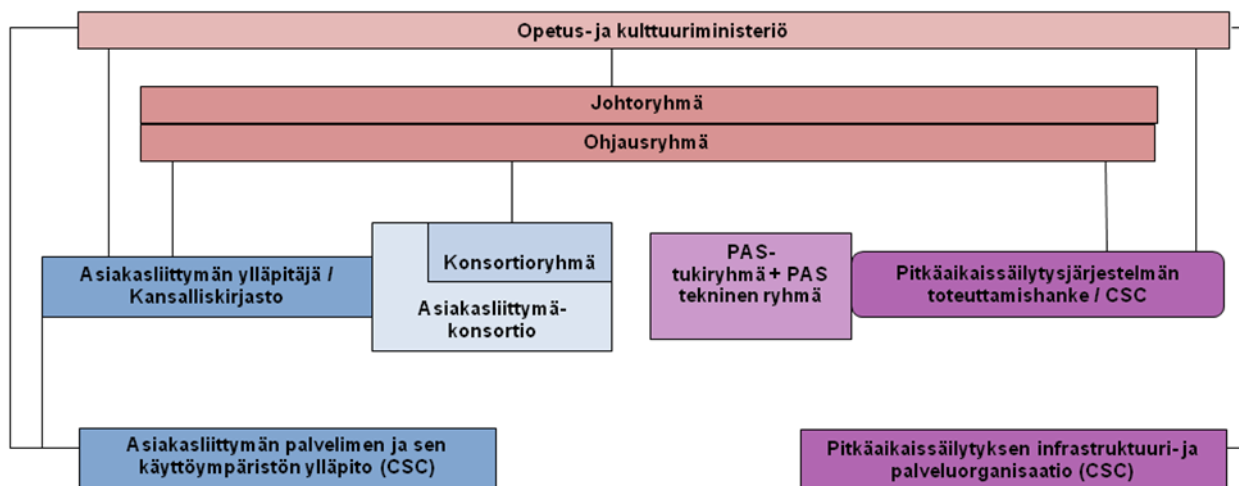
Tiedonhallinta

Tiedonhallinnan ohjausryhmä

- Uusi ohjausryhmä perustetaan ensimmäisessä vaiheessa ohjaamaan Kansallisen Metatietovarannon kehittämistä
- Uuden ryhmän ohjattavaksi otetaan myöhemmin myös muita KVP:n palveluita tarpeen ja ryhmän tehtävien mukaisesti (esim. Nelli 2013 alkaen)
- Olemassa olevia keskitettyjen kirjastojärjestelmien ohjausryhmiä (Linnea2) ei lakkauteta ennen kuin tarve on päättynyt. Linnea2 toimii Voyagerin elinkaaren ajan.
- Kaikki kirjastosektorit voivat osallistua uuden ohjausryhmän tehtävien ja toimintatapojen määrittelyyn
- Aikataulu:
 - Kevät-kesä 2012: ohjausryhmän kokoaminen (edustajien nimeäminen)
 - Syksy 2012: ohjausryhmän tehtävien ja sääntöjen määrittely

KDK:n ohjaus 2011-2013

Ohjausryhmien tavoitteet ja tehtävät

- Painopiste on palveluiden strategisessa kehittämisessä, strategisissa linjauksissa sekä tulevien palvelutarpeiden ja sektoreiden erityistarpeiden ennakoimisessa
- Tehtävät:
 - linjata palveluiden kehittämistä
 - seurata ja arvioida hankkeiden ja palveluiden toimintaa
 - varmistaa toiminnan yhteensovittaminen kirjasto- ja tietopalvelualan sekä tietohallinnon kehittämislinjauksiin ja -välineisiin sekä toimintaympäristön kehittymiseen
 - toimia linkkinä sektorikohtaisiin päättäviin elimiin
 - käsitellä kauaskantoiset ja periaatteelliset palvelua koskevat asiat, esim.
 - merkittävät tekniset, toiminnalliset ym. muutokset
 - uusien toimijoiden ottaminen mukaan hyödyntäjiksi tai kumppaneiksi
- Kokoonpanon on tuettava palvelun kokonaisvaltaista kehittämistä
- Ohjausryhmän tehtävät ja päätösvalta kirjataan sääntöihin/toimintaperiaatteisiin
- Yhdenmukaiset käytännöt kaikilla ohjausryhmillä (tiedottaminen, kokousmateriaalit, ym.)

Ohjausryhmien kokoonpano: Verkkoaineiston hankinta

- Asettaja: Kansalliskirjaston johtokunta
- Edustus (esittäjä):
 - Ammattikorkeakoulujen kirjastot (AMKIT-konsortio)
 - Erikoiskirjastot ja tutkimuslaitokset – kirjaston edustaja (Erikoiskirjastojen neuvosto)
 - Erikoiskirjastot ja tutkimuslaitokset – organisaation tai kirjaston johdon edustaja
 - Yleiset kirjastot (Yleisten kirjastojen neuvosto)
 - Yliopistokirjastot (Yliopistokirjastojen neuvosto)
 - Kansalliskirjasto (Kansalliskirjasto)
 - Opetus- ja kulttuuriministeriö (Opetus- ja kulttuuriministeriö)
 - Ely-keskukset (Ely-keskukset)
 - Yliopistot (Yliopistokirjastojen neuvosto)
 - Ammattikorkeakoulut (AMKIT-konsortio)

Ohjausryhmien kokoonpano: Tiedonhallinta

Edustus	Esittäjä	Edustaja (varaedustaja)
Kirjastot		
Ammattikorkeakoulujen kirjastot	AMKIT-konsortio	Sinikka Luokkanen (Eeva Klinga- Hyöty)
Erikoiskirjastot	Erikoiskirjastojen neuvosto	Jarmo Saarikko (Esko Puheloinen)
Yleiset kirjastot	Yleisten kirjastojen neuvosto	Tuula Haavisto (Johanna Vesterinen)
Yliopistokirjastot	Yliopistokirjastojen neuvosto	Minna Niemi-Grundström (Jarmo Saarti)
Kansalliskirjasto: tutkimuskirjasto	Kansalliskirjasto	Liisa Savolainen
Palveluiden ylläpitäjä		
Kansalliskirjasto: kirjastoverkkopalvelut	Kansalliskirjasto	Kristiina Hormia- Poutanen (Annu Jauhiainen)
Rahoittaja ja intressiryhmät		
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Opetus- ja kulttuuriministeriö	Minna Karvonen
CSC IT-johtajat	CSC Fucio ja Aapa	Pirjo-Leena Forsström Esko Ala- Peijari (Ahti Planman)

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Ohjausryhmien kokoonpano: KDK-konsortior ryhmä

Edustus	Esittäjä	Edustaja (varaedustaja)
Ammattikorkeakoulujen kirjastot	AMKIT-konsortio	Jussi Kärki
Erikoiskirjastot	Erikoiskirjastojen neuvosto	Samuli Kunttu
Yleiset kirjastot	Yleisten kirjastojen neuvosto	Erkki Lounasvuori
Yliopistokirjastot	Yliopistokirjastojen neuvosto	Jarmo Saarti
Kansalliskirjasto: tutkimuskirjasto	Kansalliskirjasto	Liisa Savolainen
Asiakasliittymän ylläpitäjä / Kansalliskirjasto: kirjastoverkkopalvelut	Kansalliskirjasto	Kristiina Hormia-Poutanen
Arkistolaitos	Arkistolaitos	Jaana Kilkki
Kansallinen audiovisuaalinen arkisto	Kansallinen audiovisuaalinen arkisto	Outi Heiskanen
Muut arkistot	Arkistosektorin yhteistyöverkosto	Lauri Harvilahti
Museovirasto	Museovirasto	Elina Anttila
Valtion taidemuseo	Valtion taidemuseo	Kari Peiponen
Luonnontieteellinen keskusmuseo	Luonnontieteellinen keskusmuseo	Hanna Koivula
Kunnalliset ja yksityiset museot	Suomen museoliitto	Tuomas Myrén
Intressiryhmät: Museoliitto		Leena Tokila
Intressiryhmät: Kopiosto		Jukka-Pekka Timonen
Intressiryhmät: Opetushallitus		Juho Helminen
Intressiryhmät: Tampereen yliopisto		Pekka Henttonen
Intressiryhmät: Viestinnän keskusliitto		Kristiina Markkula

Asiantuntijaryhmät

- Asettaja: Kansalliskirjasto
- Kokoonpano määritellään ryhmän tehtävien ja fokuksen perusteella
- Ryhmät voivat olla määräaikaaisia tai pysyviä
- Kullakin palvelukokonaisuudella voi olla myös omia asiantuntijaryhmiä. Niiden asettaja on ko. palvelun ohjausryhmä

16 40

KANSALLIS
KIRJASTO